

Názov:

**Štandardný postup pre rýchle
usmernenia klinického manažmentu
detských a dospelých pacientov s novým
koronavírusom 2019 (COVID-19)**

1. revízia

Autori:

prof. MUDr. Jozef Šuvada, PhD., MPH

prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD.

Príloha č. 3

Poučenie a informácia pre zdravotníckych pracovníkov vo vozidlách rýchlej zdravotnej pomoci a pre ambulancie prvého kontaktu

Odporúčanie týkajúce sa zdravotnej starostlivosti o pacientov s možnou nákazou COVID-19

Pokiaľ sa u osoby v karanténe alebo v izolácii rozvinú symptómy hodné zreteľa, najmä horúčka a sťažené dýchanie vyžadujúce bezodkladný liečebný zásah, poučte osobu aby:

- telefonicky kontaktovala číslo príslušného RÚVZ alebo v prípade ťažkej infekcie dolných dýchacích ciest číslo 155, oboznámila operátora so skutočnosťou, že je v domácej izolácii kvôli možnej infekcii SARS-CoV-2 a
- informovala zdravotníckych záchranárov respektíve posádky vozidla rýchlej zdravotnej pomoci (lekárska pohotovostná služba, urgentný príjem, ústavná pohotovostná služba a pod.) o návrate alebo o úzkom kontakte s osobami z oblasti s vysokým výskytom infekcie.

Zdravotníckym pracovníkom a ambulanciám prvého kontaktu odporúčame dodržiavať špecifické zásady v oblasti preventívnych ochranných opatrení voči kvapôčkovej nákaze počas vyšetrovania a liečenia pacientov v karanténe alebo v izolácii bez ohľadu na prítomnosť respiračných symptómov.

Všeobecné opatrenia:

- Prevencia kvapôčkového prenosu infekcie počas rutínnej starostlivosti o pacienta.
- Prevencia prenosu infekcie vzduchom počas zákrokov, pri ktorých sa vytvára aerosól, vrátane intubácie a kardiopulmonálnej resuscitácie.
- Vopred sa dohodnite so zdravotníckym zariadením, ktoré od vás preberie pacienta, o okolnostiach transportu a poskytovanej liečbe.

Upozornenia týkajúce sa bežného poskytovania zdravotnej starostlivosti

U pacienta s možnou infekciou COVID-19 je nevyhnutné dodržiavať nasledovné preventívne opatrenia na zamedzenie prenosu infekcie priamym kontaktom a kvapôčkami:

1. Nasadzte pacientovi chirurgickú masku, pokiaľ to pacient nedokáže urobiť sám, s výnimkou situácie, keď mu maska zvýrazní ťažkosti pri dýchaní (pacienti s ťažkou infekciou dolných dýchacích ciest).
2. Dôkladne si umyte ruky (minimálne 20 sekúnd následne po osušení aplikujte alkoholovú dezinfekciu) pred oblečením ochranného odevu, nasadením chirurgickej masky, rukavíc a ochranu očí.

3. Po kontakte s pacientom odhod'te rukavice, umyte si ruky, odstráňte ochranu očí a odev. Následne si opäť dôkladne umyte ruky a po osušení použite alkoholovú dezinfekciu.
4. Nasad'te si čisté osobné ochranné prostriedky a očistite povrchy a výstroj, ktorá je kontaminovaná alebo prišla do kontaktu s pacientom pomocou detergentu/dezinficiencia.

Zdravotné výkony vedúce k tvorbe aerosólu

Takéto výkony sú najčastejšie orotracheálna intubácia, neinvazívna ventilácia, tracheotómia, kardiopulmonálna resuscitácia, odsávanie, odber vzoriek na vyšetrenie SARS-CoV-2, manuálna ventilácia maskou s Ambu-vakom pred intubáciou a bronchoskopia.

Pozor! Pri potrebe inhalačnej aplikácie liečiv sa vyvarujte použitia nebulizátora, namiesto toho použite radšej iné pomôcky (napríklad objemový nastavec k dávkovaciemu aerosólu), ak je to možné.

Preventívne opatrenia pred vzdušným prenosom nákazy musia dodržiavať všetky osoby vo vozidle rýchlejšej zdravotnej pomoci počas výkonov vedúcich k tvorbe aerosólu. Tieto opatrenia zahŕňajú:

- Dôkladne si umyte ruky pred oblečením odevu, nasadením ochrany očí, P2/N95 respirátora a rukavíc;
- To isté platí pre vodiča vozidla;
- Po zdravotnom výkone vedúcom k tvorbe aerosólu odhod'te rukavice (umyte si ruky), ochranu očí a odev (umyte si ruky) a P2/N95 respirátor (umyte si ruky);
- Počas odhadzovania osobných ochranných prostriedkov sa nedotýkajte ich prednej strany;
- Použité osobné ochranné prostriedky uskladnite vo vreci určenom na takýto odpad;
- Osoba s čistými osobnými ochrannými prostriedkami (rukavice, plášť, ochrana očí a chirurgická maska) vyčistí ambulanciu, vybavenie a povrchy pomocou dezinfekčných prípravkov na to určených.

Odber vzoriek v domácom alebo inom prostredí mimo zdravotníckeho zariadenia

Odber vzorky na základe indikácie lekára alebo epidemiológa alebo hygienika príslušného RÚVZ realizuje zdravotnícky záchranár (ak nie je prítomný lekár alebo sestra) v prípade domáceho ošetrenia, či izolácie susp. prípadu ako aj u pacienta u ktorého iníciaľne nebola zistená prítomnosť RNA SARS-CoV-2 a je z klinického hľadiska pri zhoršení zdravotného stavu počas doby nariadenej izolácie v domácom prostredí dôvodné podozrenie na možnosť prítomnosti COVID-19 (realizácia opakovaného odberu v odstupe 3-4 dni a viac podľa indikácie lekára alebo epidemiológa/hygienika príslušného RÚVZ).

Nastavenie vetrania vo vozidle rýchlej zdravotnej pomoci

Počas transportu pacienta by nemala byť ventilácia nastavená ani v jednom z oddielov vozidla na vnútornú cirkuláciu vzduchu, pretože je žiaduce maximalizovať výmenu vzduchu s okolím na zníženie koncentrácie potenciálne infekčných častíc vo vozidle.

Pokiaľ má vozidlo výdych vzduchu v zadnej časti, nasmerujte ho tak, aby vzduch fúkal smerom od kabíny vodiča k pacientovi a do zadnej časti vozidla.

Použitie osobných ochranných prostriedkov v život ohrozujúcich situáciách

V situáciách, kedy sú u pacientov podozrivých z infekcie COVID-19 zdravotnícki pracovníci prvého kontaktu nútení poskytnúť zdravotnú starostlivosť v život ohrozujúcich situáciách (napríklad kardiopulmonálna resuscitácia hneď po príjazde vozidla), nemusia mať dostatok času na vykonanie opatrení vedúcich k zamedzeniu vzdušnej nákazy.

V takýchto prípadoch majú zdravotnícki pracovníci zabezpečiť svoju vlastnú bezpečnosť takýmto spôsobom:

- Použite chirurgickú masku a ochranu očí ako minimálnu úroveň preventívnych opatrení alebo, ak je dostupný, P2/N95 respirátor a ochranu očí;
- Po ukončení príslušného zdravotného výkonu odhodte rukavice (umyte si ruky), odhodte ochranu očí, ochranný odev a masku (opäť si umyte ruky);
- Informujte vášho zamestnávateľa - poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o skutočnosti, že ste boli v úzkom kontakte s pacientom podozrivým z nákazy alebo s potvrdenou nákazou COVID-19 bez použitia príslušných osobných ochranných prostriedkov respektíve ak v danom čase nebolo podozrenie na infekciu COVID-19;
- Riadte sa pokynmi miestnych orgánov verejného zdravotníctva ohľadne potreby vašej izolácie a potreby monitorovania symptómov vo vzťahu k vírusovej infekcii.

Návrh štandardného operačného procesu v súvislosti s odberom vzoriek za účelom diagnostiky ochorenia COVID-19 v domácom alebo inom prostredí v súvislosti s epidémiou COVID-19

- Operátor linky tiesňového volania 155 (ďalej len „O LTV 155“) pri spracovaní hovoru sa riadi metodickými pokynmi Operačného strediska záchranej zdravotnej služby Slovenskej republiky (ďalej len „OS ZZS SR“), kde podľa pokynov prevezme od pacienta anamnézu, v prípade respiračných symptómov sa cielene zameria na cestovateľskú anamnézu. Pri potvrdení pozitívnej cestovateľskej anamnézy, je rozhodujúcim faktorom aktuálna telesná teplota.
- Telesná teplota 38,0° Celzia je rozhodujúcim faktorom na transport pacienta s podozrením na ochorenie COVID-19.

- Pacienti s pozitívnu cestovateľskou anamnézou a symptómami respiračného ochorenia, ktorí majú TT vyššiu ako 38,0° Celzia po konzultácii s regionálnym hygienikom (ďalej len „RH“) budú transportovaní ambulanciou záchranej zdravotnej služby (ďalej len „ZZS“) na pracovisko infektológie príp. iného zdravotníckeho zariadenia prispôbeného na príjem pacientov so susp. COVID-19, ktorú určí operátor OS ZZS. Pri zásahu a počas transportu sa posádka ambulancie ZZS chráni osobnými ochrannými pomôckami typu BSL2.
- Pacienti s pozitívnu cestovateľskou anamnézou a symptómami respiračného ochorenia, ktorí majú telesnú teplotu nižšiu ako 38,0° C, zostávajú v domácej izolácii.
- Po konzultácii s príslušným regionálnym hygienikom (posúdi opodstatnenosť odberu klinickej vzorky) KOS ZZS zabezpečí u pacienta v domácom prostredí odber klinických vzoriek na laboratórnu diagnostiku. Ober biologického materiálu vykoná ambulancia ZZS na pokyn OS ZZS SR. Pri odbere a počas transportu sa posádka ambulancie ZZS chráni osobnými ochrannými pomôckami typu BSL2. Následne je vzorka doručená do príslušného RÚVZ alebo odovzdaná dopravnej zdravotnej službe, ktorá vzorku dopraví do príslušného laboratória podľa aktuálneho Usmernenia hlavného hygienika SR, smerovanie ambulancie ZZS určí KOS ZZS.
- OS ZZS SR pri vydaní pokynu na zásah ambulancii ZZS uvedie v dátovej vete na AVL zariadení informáciu o dôvode zásahu ktorým je odber biologického materiálu, ďalej o domácej karanténe pacienta a stupeň ochranných osobných pracovných pomôcok, ktoré má pri jeho odbere posádka ZZS použiť.
- Pre ponechanie pacienta doma je potrebná konzultácia zasahujúcej posádky RZP s územne príslušným hygienikom, prípadne lekárom operátorom operačného strediska ZZS prostredníctvom LTV 155, kde posádka RZP relevantne prehlási aktuálny zdravotný stav pacienta a konzultovaný územne príslušný hygienik alebo lekár OS ZZS rozhodne na základe popísaného stavu o ponechaní pacienta v domácej karanténe.
- Lekár operátor KOS ZZS pacientovi s podozrením na ochorenie COVID-19 v domácej izolácii odporučí symptomatickú liečbu. Lekár operátor KOS ZZS kontaktuje po 8 až 12 hodinách pacienta a verifikuje si jeho zdravotný stav. V prípade zhoršenia zdravotného stavu spojeného so vzostupom telesnej teploty alebo bez vzostupu telesnej teploty ale s dýchavicou lekár operátor KOS ZZS po konzultácii s infektológom príslušného infektologického pracoviska rozhodne o hospitalizácii.
- KOS ZZS oznámi telefonicky transport pacienta príslušnému infektologickému pracovisku príp. iného zdravotníckemu zariadeniu prispôbenému na príjem pacientov so susp. COVID-19 a zabezpečí transport osoby prostredníctvom poskytovateľa záchranej zdravotnej služby.
- Posádka ZZS do záznamu uvedie meno hygienika príslušného RÚVZ alebo lekára OS ZZS s ktorým stav konzultovala, čas konzultácie a aj záver konzultácie – a kópiu záznamu ponechá u pacienta.
- Operátor LTV, ktorý zrealizoval konzultáciu zasahujúcej ambulancie ZZS s územne príslušným hygienikom eviduje v IS DIS v karte pacienta v Poznámke nasledovné informácie: meno hygienika alebo lekára OS, čas konzultácie a záver konzultácie.

